

2025

**Suomi toisena kielenä
tai
Äidinkieli, suomi:
paikallinen YTO-valinnainen, 3 osp**

Tekstit ja tarinat: lue kirjoja ja tee tekstejä

Tuija Takala & Hanna Järvisalo

Rahoittaja:

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Sisällys

1. Osaamistavoitteet ja opinnon sanoja.....	2
Opinnon osaamistavoitteet.....	2
Opinnon sanoja.....	3
2. Kirjallisuuden lajit.....	8
3. Kaunokirjallisuus.....	10
Romaanit eli pitkät kertomukset.....	11
Novellit eli lyhyet kertomukset.....	12
Runot.....	13
Näytelmät ja käsikirjoitukset.....	16
4. Lue kaunokirjallisuutta.....	18
Harjoituksia kirjallisuuden lukemisesta.....	22
5. Luova kirjoittaminen.....	24
Luova kirjoittaminen ja kerronnan keinot.....	25
Harjoittele luovaa kirjoittamista.....	32
6. Tämän opinnon tehtävät.....	36
1. Kirjoita kirje tai (pitkä) sähköpostiviesti kirjan päähenkilölle.....	36
2. Kirjoita kirjan tapahtumasta uutinen.....	36
3. Kirjoita kirja-analyysi.....	37
4. Kirjoita kirjasta työselostus eli raportti.....	38
5. Kirjoita kirjalle jatkoa.....	38
6. Kirjoita kirjasta jonkun toisen genren tyyliin.....	39
7. Tee sarjakuva, video tai videotarina.....	39
8. Tee kirjasta arvostelu.....	39
9. Oma tarina kirjan tapahtumasta.....	40
10. Vertaile kahta kirjaa, jotka olet lukenut opinnon aikana.....	40
7. Näytä, että osaat.....	41
YTO-arviointikriteerit selkokielellä.....	42
Tyydyttävä 1.....	42
Tyydyttävä 2.....	42
Hyvä 3.....	42
Hyvä 4.....	43
Kiitettävä 5.....	43
Lähteet.....	44
VIERKO-organisaatiot 2025–2027.....	45

1. Osaamistavoitteet ja opinnon sanoja

YTO-valinnaisopinto sopii sinulle, kun

- äidinkielesi on muu kuin suomi:
luet selkokieleisiä kirjoja
ja teet omia suomenkielisiä tekstejä.
- äidinkielesi on suomi:
saat uutta intoa kirjojen lukemiseen
ja teet omia suomenkielisiä tekstejä.

Opinnon osaamistavoitteet

A) Tutkit ja tunnistat tarinankerronnan periaatteita

- Tutustut kerronnan keinoihin.
- Tunnistat, minkälaisista osista tarina tai muu kaunokirjallinen teksti muodostuu.
- Luet muutaman kirjan tai tekstin:
  - romaani
  - novellikokoelma tai novellit,
jotka olet sopinut opettajan kanssa
  - runokokoelma tai runot,
jotka olet sopinut opettajan kanssa
  - käsikirjoitus (näytelmä, elokuvakäsikirjoitus jne.).Sovit kirjojen ja tekstien määrän opettajan kanssa.
- Analysoit eli selvität ja selität teksteistä kerronnan keinoja.

B) Kirjoitat tarinoita tai teet muita tarinallisia tekstejä

- Teet omia tekstejä,
jotka voivat liittyä A-osan kirjoihin.
Oma tekstisi voi olla esimerkiksi

novelli, runo tai muuta kirjallisuutta.

Sovit tekstien määrän opettajan kanssa.

Sovit myös, millainen teksti voi olla,

esimerkiksi kirjoitus, sarjakuva, äänitys tai video.

- Ilmaiset teksteissä itseäsi luovasti.
- Käytät teksteissäsi kaunokirjallisuuden keinoja.
- Tunnistat omia vahvuuksiasi, kun kirjoitat tekstejä.
- Kehität tekstejäsi palautteen avulla.

Saat opinnotsi lukudiplomin, kun olet

- lukenut ainakin kolme kirjaa
- tehnyt niihin tehtävät
- saanut opettajalta arvioinnin.

Tässä selkokielisessä materiaalissa on

opinnot, harjoitukset ja tehtävät.

Toivottavasti saat iloa kirjoista

ja omasta luovuudestasi!

Opinnot sanoja

kirjallisuus	<p>Kirjallisuutta on</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietokirjat eli tietokirjallisuus • kaunokirjat eli kaunokirjallisuus • kirjat, joissa on mielipiteitä eli mielipidekirjallisuus. <p>Kirjoja voi lukea netistä verkkokirjana (e-kirja) tai kirjoista, joissa teksti on paperilla.</p>
---------------------	--

	<p>Kirjoja voi myös kuunnella: äänikirjat.</p>
kaunokirjallisuus	<p>Kaunokirjallisuutta ovat tekstit, jotka kirjoittaja on keksinyt itse. Kirjailija on käyttänyt mielikuvitusta.</p> <p>Kaunokirjallisuuden lajit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • romaanit (pitkät kertomukset) • novellit (lyhyet kertomukset) • runot • näytelmät ja käsikirjoitukset (esimerkiksi elokuvan ja videon suunnitelma).
analysoida analyysi	<p>Erittelet asioita eli selvität asian eri puolet ja kerrot tai kirjoitat ne.</p> <p>Esimerkiksi luet kertomuksen ja selvität eli erittelet esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikä on kertomuksen aihe? • Mitä kertomuksessa tapahtuu? • Missä kertomus tapahtuu? • Miten kertomus on kerrottu? • Minkälaisia ovat kertomuksen henkilöt? • Mitä kertomuksella on haluttu sanoa?
kerronnan keinot	<p>Tarina syntyy kerronnan keinoista. Niitä ovat esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aihe • kertoja (hän-kertoja, minä-kertoja jne.) • henkilöt

	<ul style="list-style-type: none"> • tapahtumat • tapahtumien eteneminen (kertomus etenee aikajärjestyksessä tai se ei etene niin) • kertomisen tapa (henkilöiden puhe eli dialogi, ympäristön kuvaus, luonnon kuvaus jne.) • teema eli mikä on kertomuksen tärkein ajatus. <p>Analyysi tarkoittaa, että lukija selvittää kerronnan keinoja.</p>
<p>kertomus</p>	<p>= tarina, jossa on alku, keskikohta ja loppu, ja siinä tapahtuu henkilöille jotain</p> <p>Kertomuksessa on usein yksi tärkeä henkilö eli päähenkilö, ja mukana on myös muita henkilöitä.</p> <p>Kertomuksessa on pääajatus, mutta sitä ei aina sanota suoraan, vaan lukija löytää sen itse.</p>
<p>kirjallisuuden laji genre</p>	<p>Kirjallisuutta voi luokitella esimerkiksi kerronnan, tyylin ja aiheiden mukaan. Siksi kirjallisuudessa on lajeja eli genrejä.</p> <p>Esimerkiksi kaunokirjallisuudessa on romaaneja eli pikiä kertomuksia. Romaaneissa on eri lajeja eli genrejä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehitysromaani • rakkausromaani • rikosromaani

	<ul style="list-style-type: none"> • fantasiaromaani • jne.
tarina tarinallinen	<p>= kertomus tapahtumista</p> <p>Se voi olla totta, tai kirjoittaja on keksinyt sen, tai siinä voi olla totta ja mielikuvitusta.</p>
tarinankerronta tarinallisuus	<p>Tarinassa on alku, keskikohta ja loppu, ja se kertoo tapahtumista ja henkilöistä. Tarinankerrontaa on monissa teksteissä, esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaunokirjallisuudessa • elokuvissa • mainoksissa • tuotteiden brändeissä (tuotteen tai yrityksen syntyminen ja historia) • jne. <p>Tarinankerronta kiinnostaa ihmisiä: tarinat herättävät tunteita ja ajatuksia.</p>
teksti	<p>Teksti voi olla</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjoitus • puhe • kuva • video • ääniä. <p>Usein sana <i>teksti</i> tarkoittaa tekstiä, joka on kirjoitettu.</p>

<p>tekstilaji</p>	<p>Erilaisia tekstejä on paljon.</p> <p>Samaan tekstilajiin kuuluvat tekstit, joissa on samoja piirteitä ja tavoitteita.</p> <p>Tekstilajeja ovat esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • raportti • ohje • tekstiviesti • runo • novelli • romaani.
--------------------------	---

2. Kirjallisuuden lajit

Kirjallisuus on osa kulttuuria.

Kirjallisuus säilyttää ja siirtää eri sukupolville esimerkiksi tarinat, runot ja laulut.

Kirjailija kirjoittaa ajatuksiaan ja tunteitaan.

Hän järjestelee ajatukset kieleksi niin, että muut voivat lukea ne.

Niin syntyy kirjallisuutta.

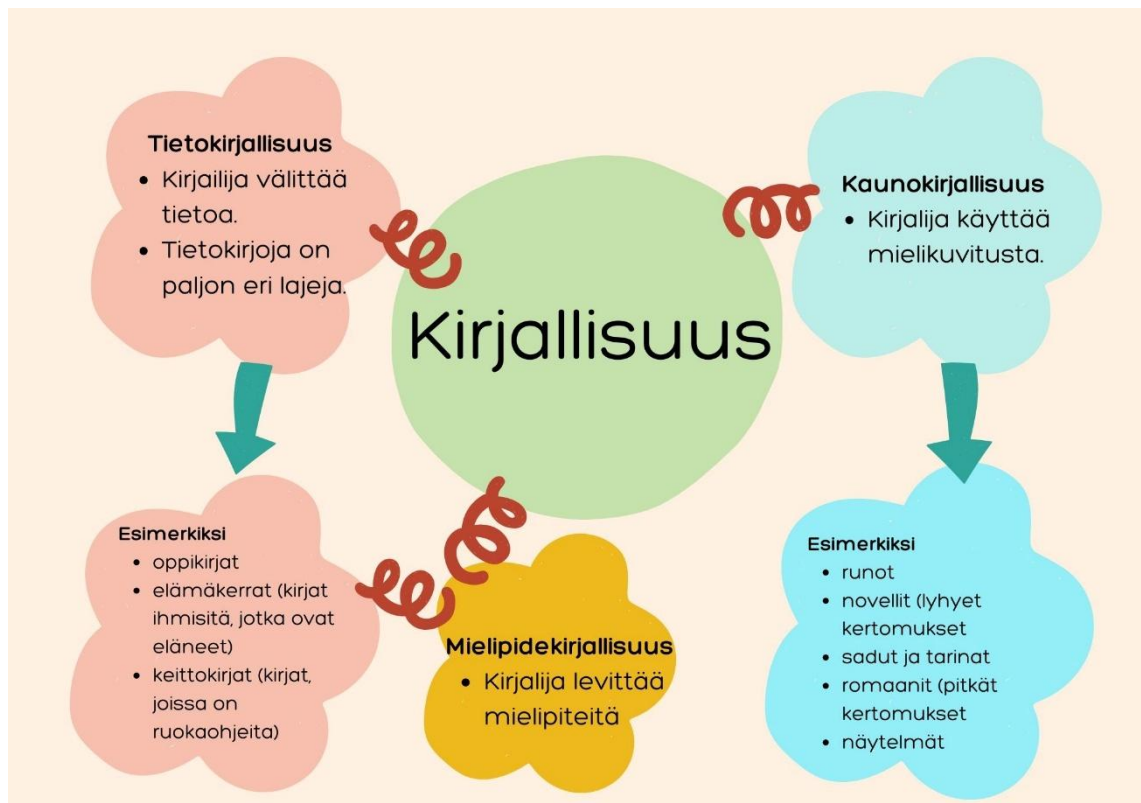
Yleensä kirjallisuus julkaistaan, eli ihmiset saavat lukea tekstin, joka on kirjassa tai netissä.

Nykyisin kirjallisuutta voi myös kuunnella, eli kirja on julkaistu äänikirjana.

Kirjallisuus jaetaan kolmeen osaan, koska kirjoilla on eri päätarkoitus.

Kolme kirjallisuuden lajia ovat:

- **Tietokirjat** (fakta):
Kirjat lisäävät tietoa.
- **Mielipidekirjallisuus**:
Kirjat esittävät mielipiteitä.
- **Kaunokirjallisuus** (fiktio):
Kirjat kertovat tarinoita tunteista ja tilanteista, jotka kirjailija on keksinyt ja jossa hän käyttää mielikuvitusta.

Kirjallisuuden lajit voivat olla lähellä toisiaan, tai ne myös voivat sekoittua toisiinsa.

Esimerkiksi **essee** voi olla tietokirjallisuutta ja kaunokirjallisuutta.

Essee on teksti, jossa kirjailija pohtii asioita.

Essee voi olla tietokirjallisuutta, kun kirjoittaja käyttää tietolähteitä ja yhdistää tietoja ja omia havaintojaan.

Essee voi olla myös kaunokirjallisuutta, kun kirjoittaja käyttää tekstissä kaunokirjallisia kerronnan keinoja.

(Kerronnan keinoista on luvussa 5.)

Tehtävä:

Pelaa peli ja kertaa asiat kirjallisuudesta

[Mitä on kirjallisuus? \(Wordwall\).](#)

3. Kaunokirjallisuus

Kaunokirjallisuudessa on mielikuvitusta: kirjailija keksii itse henkilöt ja tapahtumat.

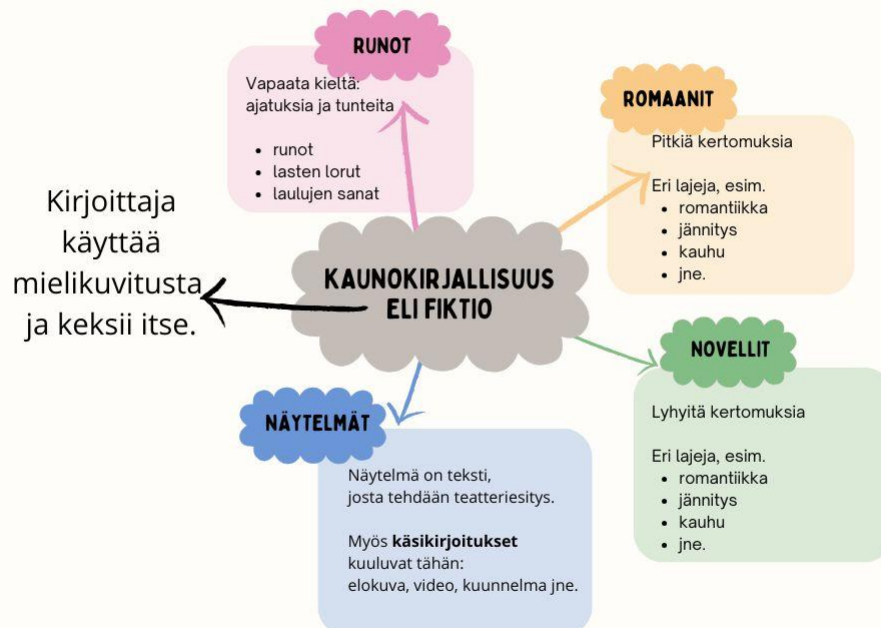
Vanha sana "kauno" tarkoittaa melkein samaa kuin "kaunis".

Nykyisin ei käytetä sanaa "kauno", mutta se on jäänyt sanaan **kaunokirjallisuus**.

Kaunokirjallisuus ei aina kerro kauniista asioista, mutta se välittää tunteita, ajatuksia ja kokemuksia. Lukija voi eläytyä kirjan henkilöihin ja tapahtumiin tai kirjan tunnelmaan ja ajatuksiin.

Ne tuntuvat todelta, vaikka ne ovat mielikuvitusta eli **fiktiota**.

Kaunokirjallisuuden lajeja (genrejä):

Romaanit eli pitkät kertomukset

Kertomuksessa on alku, keskikohta ja loppu.

Se tapahtuu yhdessä tai monessa paikassa ja ajassa.

Kertomuksessa on ihmisille tärkeitä ajatuksia ja tunteita, ja lukija eläytyy kirjan tapahtumiin, henkilöihin ja sanomaan.

Kertomus tuntuu todelta,

vaikka se on kirjailijan mielikuvitusta.

Romaanit voivat olla

- rakkausromaaneja:
aihe on rakkaus
- jännitysromaaneja:
aihe on rikos tai muu jännittävä asia
- kauhuromaaneja:
aihe on kauhu ja pelko
- historiallisia romaaneja:
romaani kertoo menneistä ajoista
- fantasiaromaaneja:
romaani kertoo ajasta ja maailmasta,
jota ei ole oikeasti ollut
- ihmissuhderomaaneja:
romaani kertoo ihmisten suhteista
- jne.

Eli romaaneja on paljon erilaisista lajeista eli genreistä.

Romaaneissa henkilöille tapahtuu usein jotain, joka muuttaa heidän elämäänsä.

Romaani kertoo lukijalle

henkilöiden elämästä, ajatuksista ja tunteista.

Lukija pääsee niihin mukaan.

Haluatko lukea selkoromaanin?

Selkoromaani on kirjoitettu helpolla kielellä.

Kysy kirjastosta selkoromaaneita!

Verkossa voit lukea lyhyen romaanin:

[Minna Canth: Agnes](#),

selkomukautus Tuija Takala 2019.

Sitä voi sanoa myös pienoisoromaaniksi

tai pitkäksi novelliksi.

Novellit eli lyhyet kertomukset

Novellit ovat lyhyempiä kuin romaanit.

Novellin pituus voi olla vain yksi sivu

tai monta kymmentä sivua.

Novellin henkilölle tai henkilöille

tapahtuu jotain uutta tai erilaista

eli tapahtuu käänne.

Novellin loppu kertoo,

mitä tapahtuu käänteen jälkeen.

Novellin lopussa voi olla myös yllätys,

uusi käänne.

On erilaisia lyhyitä kertomuksia.

Niistä käytetään myös sanaa *tarinat*.

Sadut ovat olleet ensin kertomuksia,

joita ihmiset kertoivat toisilleen ääneen.

Niitä kuuntelivat kaikki.

Nykyisin satuja kirjoitetaan lapsille.

Kysy kirjastosta
selkokieliä novellikokoelmia
ja lyhyitä kertomuksia.

Haluatko lukea netissä
selkokieliä lyhyitä kertomuksia tai satuja?

Netistä löydät esimerkiksi näitä tarinoita:

- [Anni Lehto: Sana sanalta. Selkokieliä tarinoita.](#)
- [Opiskelijan hetkiä. Novelleja ammatilliseen koulutukseen.](#)
- [Papunetin verkkokirjat: Selkokieliset nuortenkirjat,](#)
esimerkiksi Lauran bileet ja Peuranmetsästäjä.
- [Papunet: Selkokieliä satuja,](#) esimerkiksi Tuhkimo,
Ruma ankanpoikanen ja Keisarin uudet vaatteet.

Runot

Runo on usein lyhyt teksti,
ja siinä on havaintoja, ajatuksia ja tunteita.
Siinä sanat synnyttävät lukijan mielessä kuvia.

Runossa on usein lyhyet rivit eli säkeet.

Runossa on muutama rivi eli säe,
ja sen jälkeen tulee tyhjä rivi.

Silloin säkeistö päättyy.

Runossa on tärkeää myös rytmi:
millaisilta sanat ja lauseet kuulostavat?

Esimerkki selkorunosta:

*Annan sinulle kaksi sanaa:
Kiitos.
Anteeksi.*

*Annan sinulle kaksi silmää.
Katso silmiin,
kun sanot:*

*Anteeksi.
Kiitos.*

*Ole hyvä,
olet valmis maailmaan.*

Tuija Takala: Alusta loppuun, Avain 2023

Runo voi olla vapaata kieltä ilman sääntöjä.

Vanhoissa runoissa on usein loppusointu,
eli eri rivien sanat loppuvat samalla lailla.

Runoissa voi olla myös alkusointu:
sanojen alussa on samoja kirjaimia.

Esimerkiksi Eino Leinin runossa:

Eino Leinin runosta yksi säkeistö	Sama säkeistö selkokielellä
<i>Hiljaa huojuu korven honka, kaukana kähkö kukkuu, vaieten astuvi vaeltaja, mielen murhe nukkuu.</i>	<i>Hiljaa heiluu metsän puu, käki kukkuu kaukana, kävelijä kulkee hiljaisena, mielen murhe nukkuu.</i>

Esimerkki vanhasta runosta:

Suvi-illan vieno tuuli

*Suvi-illan vieno tuuli
huokaa vuoren alta,
hongikon polkua hopeoipi
kuuhut taivahalta.*

*Hiljaa huojuu korven honka,
kaukana kähkö kukkuu,
vaieten astuvi vaeltaja,
mielen murhe nukkuu.*

Runo ”Suvi-illan vieno tuuli” on
Eino Leinon runokokoelmasta
Elämän koreus (1915).

Sama runo on muutettu selkokieleksi:

Kesäillan hiljainen tuuli

*Kesäillan hiljainen tuuli
huokaa vuorelta,
metsän polkua valaisee
kuu taivaalta.*

*Hiljaa heiluu metsän puu,
käki kukkuu kaukana,
kävelijä kulkee hiljaisena,
mielen murhe nukkuu.*

Lähde: Leino, Eino 2025:

Seikkailijatar ja muita tekstejä.

Selkomukautus Tuija Takala. Laatusana.

Lue yksi tai monta runoa ja lorua,
jotka on tarkoitettu lapsille:
[Lue lapselle. Lorupankki](#) (ei selkokieline).

Lue myös [Papunetista Runot ja lorut](#).
Siellä on runoja,
joissa on mukana kuvat.

Voit lukea myös suomalaisten runoja linnuista:
[Sanoita linnunlaulu -runokokoelma](#), Yle 2025
(ei selkokieline).

Näytelmät ja käsikirjoitukset

Näytelmä, tv-sarja ja elokuva on ensin teksti.

Näytelmään on kirjoitettu

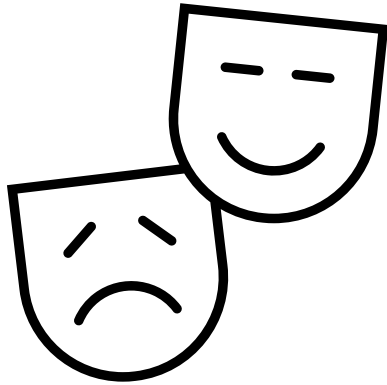
- teatteriesityksen henkilöiden puhe ja keskustelut
- paikat ja tapahtumat.

Myös elokuvista ja tv-sarjoista on ensin **käsikirjoitus**,
johon on kirjoitettu
henkilöiden puhe, keskustelut, paikat ja tapahtumat.

Näytelmiä ja elokuvia on monenlaisia, esimerkiksi

- komedia: huumoria ja hauskuutta
- romanttinen komedia: rakkautta ja huumoria
- draama: vakavia tai uusia asioita henkilöiden elämässä ja suhteissa
- tragedia: surullisia, vaikeita asioita henkilöiden elämässä ja suhteissa
- tragikomedia: surullisia ja hauskoja asioita.

Näytelmissä ja käsikirjoituksissa on samoja lajeja kuin romaaneissa: historia, kauhu, jännitys, fantasia jne.

Kertaa

Pelaa peli [Tunnista kirjallisuuden lajit \(Wordwall\)](#).

Pelaa peli [Mitä on kaunokirjallisuus? \(Wordwall\)](#).

4. Lue kaunokirjallisuutta

Lue **kaunokirjallisuutta**:

- runoja
- satuja
- novelleja eli lyhyitä kertomuksia
- romaaneita eli pitkiä kertomuksia.

Voit myös kuunnella
laulujen sanoja ja äänikirjoja.
Silti tekstin lukeminen on tärkeää.

On monta syytä lukea kaunokirjallisuutta,
esimerkiksi:

1. Lukutaito ja kielen taito parantuvat

Lukutaito ja suomen kielen taito paranee,
kun luet ainakin 30 minuuttia päivässä suomeksi.

Aloita: lue ainakin 15 minuuttia päivässä.

Lisää lukutaidosta voit lukea

[Lukukeskuksen tekstistä](#)

[10 faktaa lukemisesta selkokielellä.](#)

2. Stressi vähenee

Kaunokirjallisuus voi auttaa rentoutumaan
ja vähentää stressiä.

Pääset pakoon arjen kiireitä ja huolia.

3. Empatia kehittyy

eli ymmärrät muita ihmisiä.

Romaanit ja tarinat voivat auttaa,

että ymmärrät erilaisia

tilanteita, ihmisiä ja tunteita.

Siksi kirjat voivat auttaa sinua myös niin,

että olet hyvä ryhmissä

ja teet hyvin yhteistyötä.

4. Luovuus lisääntyy

Käytät omaa mielikuvitustasi,

kun luet tarinoita, kertomuksia ja runoja.

Kirjat voivat auttaa sinua niin,

että ajattelet asioita uudella tavalla

ja löydät ratkaisuja ongelmiin.

5. Kieli ja ilmaisu kehittyvät

Opit kirjoista lisää sanoja
ja erilaisia tapoja ilmaista asiat.
Se auttaa sinua vapaa-ajalla ja työssä:
osaat selostaa ja keskustella
paremmin kuin ennen.

6. Motivaatio lisääntyy

Hyvä tarina voi innostaa sinua.
Se voi auttaa sinua niin,
että huomaat tavoitteesi
ja teet töitä, että saavutat ne.

Haasta itsesi

ja lue ainakin 15 minuuttia päivässä.

**LUE SUOMEKSI
AINAKIN 15 MINUUTTIA
JOKA PÄIVÄ**

**Aloita: lue ainakin
15 minuuttia joka päivä.**
Lukutaito paranee lisää,
kun luet puoli tuntia päivässä.

Kerro muille, mitä olet lukenut.
Innosta ja kannusta.
Keskustele siitä,
mitä olet lukenut.

Lukutaito paranee vain, kun luet.
Ymmärrät ohjeet
ja arvioit tietoja
paremmin kuin ennen.

Lukutaidosta on paljon hyötyä!
Saat paremmin töitä,
kun sinun lukutaitosi on hyvä.

Harjoittele

Sovi opettajan kanssa,
mitä ja milloin luet.

**Saat nyt esimerkkejä,
miten löydät selkokirjoja.**

Etsi kirjoja netin Selkokirjatietokannasta. Mikä aihe sinua kiinnostaa? Laita hakusana kohtaan aihe.	Selkokirjatietokanta (Selkokeskus)
Kiinnostaako sinua uudet selkokirjat? Etsi luettelosta Uudet selkokirjat.	Uudet selkokirjat (Selkokeskus)
Etsi kirjaston tietokannasta. Käytä sanaa ”selkokirja”.	
Kysy kirjastonhoitajalta! Hän auttaa ja etsii sinulle kiinnostavia kirjoja.	
VIERKO 2 -hankkeessa on tehty julkaisu <i>Opiskelijan hetkiä</i> . Siinä on selkonovelleja. Novellien henkilöt opiskelevat ammattikoulussa.	Opiskelijan hetkiä. Selkonovelleja ammatilliseen koulutukseen
Selkokirjoissa on merkki: kirja on helppoa kieltä.	

Luetko muita kuin selkokirjoja?

Tässä muutamia vinkkejä,
mistä löydät kiinnostavia kirjoja:

- Kysy kirjaston työntekijöiltä.
- Kirjastoissa on vinkkejä ja kirjalistoja.
- Tutki kirjastojen lukudiplomilistoja,
esimerkiksi ammattikoululaisille:
  - [Eepos. Ammattiin opiskelevan lukudiplomi](#)
  - [Helmet-lukudiplomi toiselle asteelle](#)
(mukana myös selkokirjoja)
  - [OSAO:n lukudiplomi](#)
- [Lukubootissa on suosituslistoja.](#)

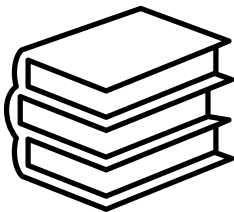
Lukuboot on kampanja,
joka innostaa 13–25-vuotiaita lukemaan kirjoja.

Harjoituksia kirjallisuuden lukemisesta

Harjoitus 1: Selkokeskuksen tehtäviä selkokirjoihin

[Selkokeskus on koonnut tehtäviä,
joita on selkokirjoihin.](#)

Opettaja antaa sinulle ohjeet,
jos hän valitsee kirjoja,
joihin on valmiit tehtävät.

Harjoitus 2: Kerronnan keinot

Lue selkokirja

tai muuta suomenkielistä kirjallisuutta.

Opettaja antaa tarkat ohjeet.

Analysoi eli selvitä ja tutki kirjan

aihetta ja sisältöä.

Silloin pohdit **kerronnan keinoja**.

Käytä apuna näitä kysymyksiä:

- Kuka on kirjailija?
- Mikä on kirjan nimi?
- Milloin se on ilmestynyt?
- Mitä kirjallisuuden lajia kirja on?
- Mikä on kirjan aihe?
- Mitkä ovat tärkeimmät tapahtumat? Kerro lyhyesti.
- Kuka on päähenkilö?
- Millainen hän on?
- Keitä ovat muut tärkeät henkilöt?
- Mitä ajatuksia kirja sinussa herätti?
- Minkälaisia tunteita kirja sinussa herätti?
- Mikä oli kirjan sanoma
eli mikä tärkeä ajatus siinä oli?
- Kenelle suosittelet kirjaa? Miksi?

Kerronnan keinoista on lisää luvussa 5.

5. Luova kirjoittaminen

Luova kirjoittaminen tarkoittaa sitä, että keksit ja kirjoitat itse

- satuja
- tarinoita
- kertomuksia
- novelleja
- runoja
- laulujen sanoja
- sarjakuvia
- vuoropuheluita eli dialogeja
- näytelmän
- videon käsikirjoituksen
- jne.

Saat käyttää mielikuvitustasi.

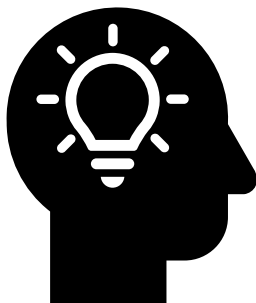
Se kehittää taitoa ajatella ja kirjoittaa.

Luovan kirjoittamisen tapoja on monenlaisia.

Opit niitä harjoituksista.

Silloin annat itsesi kuvitella

ja mielikuvituksesi on vapaata.

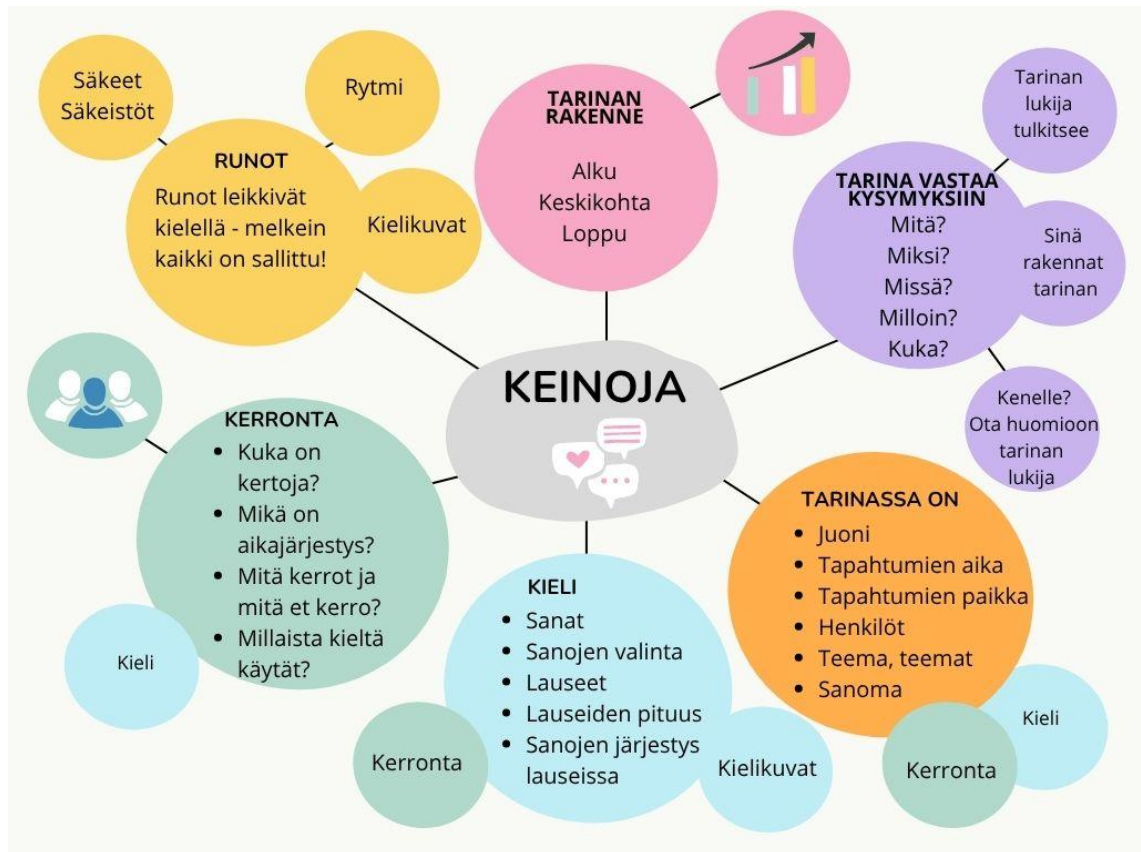

Luova kirjoittaminen ja kerronnan keinot

Luova kirjoittaminen on sanataidetta:

teet siis sanoilla taidetta.

Keksit itse ja käytät mielikuvitustasi.

Kirjoita **tarinat**,

kertomukset,

novellit, sadut niin,

että pidät mielessä kysymykset

- mitä
- miksi
- missä
- milloin
- kuka
- kenelle.

Niiden avulla saat tarinaan

- juonen
- tapahtumien ajan ja paikan
- henkilöt ja hahmot.

Lisäksi tiedät,

kenelle kirjoitat

eli kuka on lukijasi.

Käytät kerronnan keinoja.

Ne ovat samoja,

joita analysoit muiden teksteistä.

Esimerkiksi:

- Mikä on aihe?
- Mitkä ovat tärkeimmät tapahtumat?
- Kuka on päähenkilö?
- Millainen hän on?
- Keitä ovat muut tärkeät henkilöt?
- Millainen on ympäristö?
- Miten aika ilmaistaan?
- Millaista on tekstin kieli?
- Miten siinä kuvaillaan asioita?
(selkeää kieltä, värikästä kieltä, kuvailevaa jne.)
- Millainen sen tyyli on?
(vakavaa, huumoria, muuta)
- Mikä oli kirjan sanoma eli opetus?
Mitä kirjoittaja on halunnut,
että lukija ymmärtää tai oppii?
Onko siinä ollenkaan opetusta?
- Mikä tärkeä ajatus siinä on
eli mikä on tekstin teema?

Tarina ja juoni etenevät

Tarinassa on alku.

Se vie heti toimintaan:

älä johdattele.

Juoni vie tarinan tapahtumia eteenpäin.

Tarina etenee keskikohtaan niin,
että tarinan henkilön pääongelmat etenevät.
Keskikohdassa tapahtuu käänne eli muutos.
Sen jälkeen tarina etenee kohti ratkaisua.

Loppu voi yllättää.

Silti loppu vie tapahtumat ratkaisuun,
jonka lukija, kuulija tai katsoja ymmärtää:
kyllä, loppu antaa selityksen muille tapahtumille.

Henkilöt

Henkilöt ovat tarinoissa tärkeitä.

Usein on yksi päähenkilö
eli tarinan tärkein henkilö.

Lisäksi on sivuhenkilöitä.

Henkilöillä on usein **rooli** tai **rooleja**.

Usein päähenkilö on **sankari**.

Hänellä on **vastustaja**.

Hänellä voi olla myös **apuri**.

Rooleja on paljon muitakin.

Kertoja ja näkökulma

Valitse, kuka kertoo tarinan.

Kertoja voi olla esimerkiksi

- minä-kertoja:
Minä-kertoja kertoo tarinasta itse ja omasta näkökulmastaan.
- hän-kertoja:
Hän-kertoja kertoo tapahtumista ja henkilöistä kuin ulkopuolinen tarkkailija.
- kaikkietävä kertoja:
Kaikkietävä kertoja paljastaa ja selittää henkilöistä ja tapahtumista niin, että hän kertoo välillä omia ajatuksiaan niistä.

Mieti myös,

kenen näkökulmasta kerrot tarinan.

Näkökulma voi olla esimerkiksi yhden henkilön.

Silloin kirja kertoo kaikesta hänen kannaltaan.

Kieli ja kielen keinot

Tarinan kieli on tärkeä.

Kieli vaikuttaa tunnelmaan ja tunteisiin, joita tekstistä syntyy.

Kieli voi olla helppoa ja selkeää.

Se voi olla myös monimutkaista.

Silloin lukijan täytyy miettiä paljon

kirjan kielen ja

kerronnan tapoja.

Tarinoissa on voi olla myös **kielikuvia**.

Silloin kieli leikkii ajatuksilla,
joista syntyy mieleen kuvia.

Esimerkiksi:

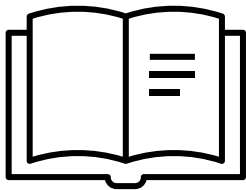
- *Hän oli kaunis kuin kesäpäivä.* (vertaus)
- *Hänen kauneutensa oli kesäpäivän kirkkautta.*
(metafora, eli vertaus ilman kuin-sanaa)

Kieli käyttää myös aisteja.

Sanat ja lauseet vaikuttavat niin,
että lukija tuntee tunteen,
tuntee kosketuksen,
näkee, kuulee,
haistaa ja maistaa.

Tarinan lauseissa on myös **rytmi**.

Se tulee lauseista,
ja niissä vaikuttavat rytmiin
sanojen tavut, järjestys ja määrä.

Runojen keinoja

Runoissa ei yleensä ole juonta
eli selkeitä tapahtumia.

Joskus runossa voi olla tarina,
mutta se ei tarvitse tarinaa
vaan vain havaintoja ja tunnelmia.

Runoissa on silti
samoja keinoja kuin tarinoissa.
Runoissa on lisäksi paljon keinoja,
joka tekee runoista runoja.

Esimerkkejä runon keinoista

- säe
- säkeistöt
- rytmi
- kielikuvat
- symbolit:
jokin asia, esine tai olento
tarkoittaa paljon enemmän
kuin sen päämerkitys.
- toisto:
sana tai asia toistuu.
- alkusointu:
sanat alkavat samalla kirjaimella tai tavulla.
- loppusointu:
sanat loppuvat samaan tavuun
runon säkeiden (rivien) lopussa.

Runon keinoja on paljon.

[Kielikeskus on tehnyt sanaston runojen keinoista](#) (ei selkokielinen).

Tutki kerronnan keinoja raapaleesta eli 100 sanan novellista

**Seuraavassa on novelli,
jossa on 100 sanaa eli raapale.**

Raapaleessa on vain
tasan 100 sanaa ja lyhyt otsikko.
Tutki, mitä kaunokirjallisia keinoja on
esimerkin raapaleessa.

Selkokielen raapale (novelli)	Kerronnan keinoja
<p>Solan ateria</p> <p>Sola tutki ravintolan ruokalistaa. Solalla oli vain 20 euroa. Hän oli löytänyt setelin kadulta ja tullut lähimpään ravintolaan. Raha poltti Solan taskussa ja nälkä kurni vatsassa.</p> <p>Tarjoilija kävi jo kolmannen kerran ja kysyi englanniksi, mitä Sola halusi syödä. Sola vastasi suomeksi: ”Syön vihreän salaatin ja juon vettä.”</p> <p>Tarjoilija näytti kysymysmerkiltä. Sola vei sormensa ruokalistalle oikean ruuan kohdalle. Tarjoilija nyökkäsi ja lähti keittiöön.</p> <p>Sola selasi puhelinta. Some oli täynnä kuvia hienoista aterioista. Niitä ilmestyi puhelimeen kuin sieniä sateella. Solan suu täyttyi syljestä.</p> <p>Vihdoin tarjoilija tuli ison lautasen kanssa. Lautasella makasi ohut salaatinlehti, jonka vieressä tirisi verinen pihvi.</p> <p>Sola oli kasvissyöjä.</p>	<p>Otsikko</p> <p>Aiku: heti tilanteeseen paikka päähenkilö</p> <p>kielikuvia</p> <p>päähenkilö ja sivuhenkilö</p> <p>Tarinan keskikohta, käänne kielikuva</p> <p>aistien käyttöä</p> <p>päähenkilön ja tilanteen kuvausta</p> <p>aistien käyttöä</p> <p>kielikuva</p> <p>Tarinan loppu</p> <p>kuvailevaa kieltä</p> <p>loppuyllätys</p>

Harjoittele luovaa kirjoittamista

Luova kirjoittaminen on harjoittelua.

Kokeilet eri tapoja ilmaista itseäsi niin,
että käytät sanoja ja kirjoitat.

Opettaja antaa ohjeita,
milloin ja miten harjoittele luovaa kirjoittamista.

Seuraavilla sivuilla on esimerkkejä
luovan kirjoittamisen harjoituksista.

Esimerkkejä luovan kirjoittamisen harjoituksista

1. Muuta tarina toiseksi

- Kirjoita ensin tarina arjen tapahtumasta, esimerkiksi aamusta tai koulumatkasta.
- Muuta tarina täysin toisenlaiseksi:
Liiottele tunteita.
Kuvaile kaikki värit tarkasti.
Lisää ääniä ja tuoksuja.
Kerro yksityiskohtia tarkasti.
- Anna mielikuvituksesi lentää!

2. Lisää tavalliseen tekstiin outo käänne

- Käytä omaa tarinaasi
tai uutista tai muuta tekstiä.
- Lisää siihen jokin outo, yllättävä
tai täysin hullu käänne.
Esimerkiksi:
Kävelet kadulla
ja ihmiset katoavat kadulta.

3. Kirjoita seitsemän virkkeen novelli

Seitsemän virkkeen novellissa on seitsemän osaa:

1. Maiseman kuvaus
2. Joku tekee jotakin
3. Joku sanoo jotakin
4. Joku sanoo jotakin
5. Tapahtuu jotain yllättävää
6. Joku tekee jotakin
7. Maiseman kuvaus

Tässä on yksi esimerkki:

Kova tuuli levitti hämärällä kadulla roskia.
Manu käveli roskien keskellä,
ja Lei seurasi häntä hitaasti.

Lei pyysi:
”Odota vähän,
kerätään nämä roskat pois.”
Manu ei pysähtynyt
mutta huusi Leille:
”Ei kuulu minulle,
ei ole minun roskia.”

Tuuli puhalsi ja peitti Manun
likaisilla muovipusseilla ja muilla roskilla.
Lei ei enää erottanut roskien joukosta Manua
mutta kuuli Manun kimeän huudon.
Sitten katu pimenei ja hiljeni.

Kirjoita oma seitsemän virkkeen novelli
ohjeiden 1–7 mukaan.

4. Muuta lempilaulusi

- Mikä on sinulle tärkeä laulu?
- Kirjoita laulun sanat ja sanojen kirjoittajan nimi.
- Muuta laulun tilannetta, henkilöitä tai tunnelmaa ja kirjoita laulun sanoista oma laulu, tarina tai satu.

5. Valitse yksi kuva

- Kirjoita muistiinpanoja: sanoja ja lauseita, joita tulee sinulle kuvasta mieleesi.
- Kirjoita muistiinpanojen avulla runo tai tarina.

6. Valitse yksi runo

- Lue runo.
- Kirjoita siitä satu, tarina, sarjakuva tai oma runo.

7. Lue novelli ja kirjoita siitä oma teksti

- Lue novelli.
- Voit valita erilaisia harjoituksia:
  - Kirjoita novelliin uusi alku tai loppu.
  - Kirjoita, mitä tapahtuu novellin henkilöille 10 vuoden päästä.
  - Kirjoita novelli niin, että lisäät siihen uuden henkilön.
  - Kirjoita novelli niin, että se on tapahtunut 100 vuotta sitten tai 100 vuoden päästä.
  - Kirjoita novellista laulu tai runo.

8. Leikkaa runo lehdestä

- Kerää sanomalehtiä tai muita lehtiä.
- Leikkaa niistä sanoja ja tee sanoista runo tai tarina.

9. Kirjoita jonkun toisen näkökulmasta

- Kuvittele, että menet kouluun tai töihin.
- Mieti tapahtumien järjestys.
- Kirjoita tapahtumat jonkun muun näkökulmasta.
Näkökulma voi olla
  - toisen ihmisen
  - esineen, esimerkiksi laukku kertoo
  - kaikkietävän kertojan.

10. Kirjoita riipale: 50 sanan tarina

Käytä lyhyessä tarinassa näitä sanoja sellaisessa järjestyksessä kuin haluat:

aurinko, ruoho, kengät, pamaus
viileä, vihreä, vanha
polttaa, huomata, kuulla, nähdä

Taivuta sanoja niin, että ne sopivat tarinan lauseisiin.

Lisätehtävä:

Kokeile, että kirjoitat saman tarinan eri tyylillä tai eri genren mukaan.

Valitse kaksi erilaista genreä eli lajia:

- romantiikka eli rakkaustarina
- rikos
- kauhu
- scifi (tapahtuu tulevaisuudessa tai avaruudessa).

6. Tämän opinnon tehtävät

Ohje
Luet ainakin kolme kirjaa. Sovi ne opettajan kanssa. Tee joka kirjasta ainakin yksi tehtävä. Valitse jokaiseen kirjaan eri tehtävä.
Muista aina kirjoittaa vastauksesi alkuun: <ul style="list-style-type: none">
- tehtävän numero
- kirjan nimi
- kirjailijan nimi
- kirjan ilmestymisaika.

1. Kirjoita kirje tai (pitkä) sähköpostiviesti kirjan päähenkilölle

Kirjoita esimerkiksi siitä,
miltä sinusta tuntui hänen elämänsä,
läheisensä, ympäristönsä ja ajatuksensa.
Pohdi kirjeessä myös hänen elämänsä tärkeimpiä tapahtumia.

2. Kirjoita kirjan tapahtumasta uutinen

Valitse kirjasta sinua kiinnostava tapahtuma.
Kirjoita siitä uutinen uutistyyliin ja käytä kirjakieltä.
Uutisessa kirjoitetaan aina tärkein asia ensin,
ja uutinen vastaa kysymyksiin:
kuka, mitä, missä, milloin, miksi ja miten.

Kirjoita uutiseen myös otsikko,
joka kuvaa uutisen sisältöä.

Lisää uutiseen kuva, joka sopii kirjaan.

Valitse kuva, jonka olet ottanut itse.

Voit myös valita kuvan internetistä:

varmista, että kuva on vapaa tekijänoikeuksista.

Voit käyttää apuna linkkien tekstiä ja videota:

- Tutki uutisen rakennetta [Langinkosken koulun ohjeista](#).
- Lue ja katso [uutisen perusasiat Ylen sivuilta](#)

3. Kirjoita kirja-analyysi

Tutki kirjasta kerronnan keinoja.

Kertaa ne sivuilta 23 ja 25–30.

Kirjoita kirja-analyysi niin,

että käsittelet siinä:

- kirjan tiedot: kirjailija, kirjan nimi, ilmestymisen vuosi, genre (laji)
- juoni (lyhyesti)
- henkilökuvaus
- ympäristön eli miljöön kuvaus
- teema ja sanoma
- muuta tärkeää kirjasta
- omat ajatuksesi kirjasta.

[Voit tutkia kirja-analyysin ohjeet Kielipoliisin blogista](#) (ei selkokielenen)

tai [blogista Suomen läksyt](#) (ei selkokielenen).

Voit kerrata analyysin ohjeet myös videosta

[Kuinka analyysi kirjoitetaan?](#) (ei selkokielenen, ei tekstejä).

4. Kirjoita kirjasta työselostus eli raportti

Teksti voi olla myös muu omaan ammattiin sopiva tekstilaji, esimerkiksi

- tiedote
- ohje
- reklamaatio
- kutsu
- ja niin edelleen.

Valitse kirjasta **yksi tapahtuma tai aihe**, josta teet tekstin.

Voit myös valita henkilön ja kirjoittaa hänestä CV:n.

Kysy opettajalta mallia raporttiin tai muuhun tekstiin, jos haluat käyttää esimerkiksi tarkkaa asiakirjatyyliä.

5. Kirjoita kirjalle jatkoa

Mitä päähenkilölle tai jollekin sivuhenkilölle tapahtuu kirjan jälkeen?

Kirjoita tarina niin, että käytät apuna kysymyksiä mitä, missä, milloin, miksi ja kuka?

Haluatko vaihtelua kirjoittamiseen?

Voit myös äänittää tai videoida tarinasi.

6. Kirjoita kirjasta jonkun toisen genren tyyliin

Muuta kirjaa esimerkiksi näin:

- Jos olet lukenut romaanin tai novellin, kirjoita siitä esimerkiksi runo tai satu.
- Jos olet lukenut runokirjan, valitse yksi runo, josta kirjoitat novellin tai tarinan.
- Jos olet lukenut elämäkerran, kirjoita siitä runo, räppi tai dialogi jostain tapahtumasta.

7. Tee sarjakuva, video tai videotarina

Valitse kirjasta tapahtumasarja,

josta teet sarjakuvan, videon tai videotarinan.

Kerro siinä sinun mielestäsi tärkeimmistä tapahtumista, henkilöistä ja kirjan pääajatuksista ja sanomasta.

8. Tee kirjasta arvostelu

Kirjoita tai äänitä kirja-arvostelu.

Tee sellainen arviointi,

että voisit julkaista sen esimerkiksi

blogissa, lehdessä tai podcastissa.

- Kerro faktat: kirjan nimi, laji ja ilmestymisvuosi.
- Muista arvostelun rakenne: johdanto, yleisarvio, esittely ja havaintoja yksityiskohdista.
- Tee arviointi: kerro mielipiteesi ja perustele ne.
- Arvioi kirjan merkitystä tai vertaile kirjaa vastaaviin teoksiin, kirjailijan muihin teoksiin tai kirjasta tehtyyn elokuvaan.

9. Oma tarina kirjan tapahtumasta

Valitse kirjasta yksi tapahtuma,
joka jäi kirjassa vaivaamaan sinua.
Olisit halunnut, että asiat olisivat menneet toisin.

Kirjoita siitä tapahtumasta oma tarina niin,
että muutat tapahtumat sellaisiksi kuin haluat.
Kirjoita tapahtumista ja henkilöiden ajatuksista.
Voit tehdä siitä tarinan tai vuoropuhelun eli dialogin.
Voit myös kirjoittaa **raapaleen** (esimerkki sivulla 30)
tai **seitsemän virkkeen novellin** (esimerkki sivulla 32).

Voit myös kertoa oman tarinasi äänitiedostoon,
jos haluat vaihtelua kirjoittamiseen.

10. Vertaile kahta kirjaa, jotka olet lukenut opinnon aikana

Valitse kirjoista asioita, joita käsittelet,
esimerkiksi aihe, teema, henkilöt.
Valitse sellaisia asioita,
jotka sopivat luontevasti kumpaankin kirjaan.

**Voit myös katsoa elokuvan kirjasta,
jonka olet lukenut.**

Vertaile niitä:
aihe, juoni (tapahtumat), henkilöt, teema jne.

Huomaa!

Opettaja voi antaa myös muita tehtäviä.
Myös sinä voit ehdottaa tehtävää,
joka sopii kirjaan, jonka luit.

7. Näytä, että osaat

Opettaja arvioi osaamisesi,
kun olet opiskellut kaikki opinnon asiat
ja tehnyt harjoituksia ja tehtävät.
Olet saanut niihin ohjausta ja palautteita.
Muuta ja muokkaa tekstejäsi niin,
että ne sopivat tehtävään
ja näyttävät taitosi.

**Valitse ainakin kolme parasta tekstiäsi
harjoituksista ja tehtävistä.**

TAI

Tee uusia tekstejä.

Sovi lukumäärä opettajan kanssa.

Palauta ne opettajan ohjeen mukaan.

Opettaja arvioi ne
ja sopii arviointikeskustelun.

YTO-arviointikriteerit selkokielellä

Tyydyttävä 1

- Tarvitset joskus apua tavallisissa tilanteissa.
- Olet tutuissa vuorovaikutustilanteissa asiallinen eli käyttäydyt niin, että se sopii tilanteeseen.
- Tiedät YTO-opinnon peruskäsitteitä ja tietoja.
- Käytät perustietoa vain yksinkertaisesti.
- Arvioit, miten osaat YTO-opinnon asiat.

Tyydyttävä 2

- Teet asiat usein itse tavallisissa tilanteissa.
- Teet yhteistyötä tutuissa vuorovaikutustilanteissa.
- Tiedät YTO-opinnon tärkeät käsitteet ja tiedot.
- Käytät perustietoa tarkoituksen mukaan.
- Arvioit, miten osaat YTO-opinnon asiat ja mitä sinun täytyisi parantaa eli tiedät vahvuudet ja kehittämisen kohteet.

Hyvä 3

- Teet asiat itse tavallisissa tilanteissa.
- Teet yhteistyötä tavallisissa vuorovaikutustilanteissa.
- Ratkaiset tavallisia ongelmatilanteita.
- Osaat YTO-opinnon tärkeät käsitteet ja tiedot.
- Käytät tietoa monin tavoin.
- Arvioit, miten osaat YTO-opinnon asiat. Lisäksi ehdotat, mitä ja miten voisit tehdä paremmin kuin nyt.

Hyvä 4

- Teet asiat itse eli omatoimisesti tilanteissa, jotka ovat tavallisia tai vaihtelevat.
- Teet yhteistyötä tavallisissa vuorovaikutustilanteissa asiallisesti ja rakentavasti eli vaikutat asioihin myönteisesti.
- Ratkaiset ongelmatilanteita niin, että käytät ratkaisuisissa monia eri tapoja.
- Osaat YTO-opinnon käsitteet ja tiedot sekä tiedät YTO-opinnon omat, tärkeät ominaisuudet.
- Käytät tietoa monin eri tavoin ja perustelet tiedot.
- Arvioit todenmukaisesti, miten osaat YTO-opinnon asiat.
Lisäksi tiedät, mitä vahvuuksia ja kehittämisen kohteita sinulla on eli mitä osaat ja mitä sinun täytyisi vielä parantaa.

Kiitettävä 5

- Teet asiat itsenäisesti eli omatoimisesti.
Lisäksi toimit suunnitelman mukaan tavallisissa tilanteissa ja myös silloin, kun tilanteet muuttuvat.
- Teet yhteistyötä ja toimit rakentavasti vuorovaikutustilanteissa, joissa tilanteet vaihtuvat.
- Ratkaiset ongelmatilanteita monin eri tavoin ja teet ehdotuksia, miten asioita voisi parantaa.
- Osaat YTO-opinnon käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti eli osaat paljon ja perusteellisesti.
- Käytät tietoa monin eri tavoin eli käytät tietoja erilaisissa tilanteissa.
Perustelet tiedot ja olet kriittinen eli perustelet ja arvioit tietoa.
- Arvioit todenmukaisesti, miten osaat YTO-opinnon asiat.
Lisäksi perustelet, mitä osaamista voit vielä parantaa.

Lähteet

Heikkilä, Mervi & Leinonen, Anne. 2025. Lumottu pikajuna. Kirjoita lyhyesti. Kuvitus Broci. Haamu.

Heinonen, Annakaisa – Luokomaa, Sanna – Mäkinen, Elina. 2020. Elämymatka lukijaksi. Lukiloki-hanke 2018–2020. Jyväskylän yliopisto. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/EI%C3%A4mysmatkalla_lukijaksi.pdf. Viitattu 18.8.2025.

Kirjoittaminen.fi. Kehitä kirjoittamistasi. <https://kirjoittaminen.fi/kirjoitushaaste/kirjoitusharjoituksia/>. Viitattu 27.10.2025.

Kotimaisten kielten keskus. Yleiskieli ja muut kielimuodot. <https://kodus.fi/kielenhuolto/yleiskieli-ja-sen-kehitys/yleiskieli-ja-muut-kielimuodot/>. Viitattu 18.8.2025.

Lukukeskus. <https://lukukeskus.fi/lukukeskus/>. Viitattu 18.8.2025.

Opetushallitus. Lukutaito-ohjelma. <https://www.oph.fi/fi/teemat-ja-kehittaminen/lukutaito-ohjelma>. Viitattu 18.8.2025.

Opetushallitus. Mikä on kulttuuri-identiteetti? <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/mika-kulttuuri-identiteetti>. Viitattu 18.8.2025.

Selkokeskus. Selkokirjallisuus. <https://selkokeskus.fi/selkokirjallisuus/>. Viitattu 19.8.2025.

Tieteen termipankki. Luokka: Kirjallisuuden lajit. https://tieteentermipankki.fi/wiki/Luokka:Kirjallisuuden_lajit. Viitattu 18.8.2025.

VIERKO-organisaatiot 2025–2027

- AEL-Amiedu Oy/Taitotalo
- Axxell Utbildning Ab
- Careeria
- Espoon seudun koulutuskuntayhtymä
- Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä / Saimaan ammattiopisto Sampo
- Etelä-Savon Koulutus Oy/Esedu
- Haapaveden Opiston kannatusyhdistys ry, Haapaveden Opisto (Työpakettivastuu)
- Helsingin kaupunki / Stadin AO (Työpakettivastuu)
- Helsingin maalariammattikoulu
- Helsinki Business College
- Hyria koulutus Oy
- Hämeen ammatti-instituutti Oy
- Itä-Karjalan Kansanopistoseura r.y. /Itä-Karjalan Kansanopisto
- Itä-Savon koulutuskuntayhtymä, Ammattiopisto Samiedu
- Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU (Työpakettivastuu)
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (Työpakettivastuu)
- Jyväskylän kristillisen opiston säätiö sr/Jyväskylän kristillinen opisto (JKO)
- Jyväskylän Talouskouluyhdistys ry. / Jyväskylän palvelualan opisto
- Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos
- Kalajoen kristillinen opisto
- Kanneljärven opisto
- Kelloseppäkoulu
- Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä
- Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (Koordinaatio)
- Kirkkopalvelut ry / STEP-koulutus
- Kiteen evankelisen kansanopiston kannatusyhdistys ry/Kiteen Evankelinen Kansanopisto
- Kolmen kampuksen urheiluopisto Oy
- Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä, Ekami
- Koulutuskeskus Salpaus - kuntayhtymä
- Koulutuskuntayhtymä Brahe
- Koulutuskuntayhtymä OSAO
- Koulutuskuntayhtymä Tavastia, Ammattiopisto Tavastia
- Kouvolan Ammattiopisto Oy
- LIVE-säätiö/LIVE ammattiopisto
- Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä
- Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä, Novida - ammattiopisto ja lukio
- Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
- Länsirannikon Koulutus Oy WinNova
- Oulun palvelualan opisto
- Peimarin koulutuskuntayhtymä/Ammattiopisto Livia
- Perho Liiketalousopisto
- Peräpohjolan kansanopiston kannatusyhdistys ry/Peräpohjolan Opisto

- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä/Riveria
- Pohjois-Satakunnan kansanopiston kannatusyhdistys ry/Kankaanpään opisto
- Pohjois-Savon opisto
- Raahen Porvari- ja Kauppakoulurahasto sr
- Raision seudun koulutuskuntayhtymä
- Raudaskylän kristillinen opisto
- Rovalan Settlementti ry/Rovala-Opisto
- Rovaniemen koulutuskuntayhtymä REDU
- Salon seudun koulutuskuntayhtymä
- Sasky koulutuskuntayhtymä
- Satakunnan koulutuskuntayhtymä/Sataedu
- Savon koulutuskuntayhtymä/ Savon ammattiopisto
- Seinäjoen koulutuskuntayhtymä
- Suomen Diakoniaopisto - SDO Oy
- Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiö
- Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy
- Suomen Yrittäjäopisto Oy
- Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab/Practicum
- Svenska Österbottens förbund för Utbildning och Kultur/Yrkesakademin i Österbotten (Koordinaatio ruotsinkielinen verkosto)
- Tampereen Aikuiskoulutussäätiö sr/ Tampereen Aikuiskoulutuskeskus TAKK
- Tampereen kaupunki/Tampereen seudun ammattiopisto Tredu (Työpakettivastuu)
- Turun aikuiskoulutussäätiö sr/Turun akk
- Turun kaupunki
- Työtehoseura ry (Työpakettivastuu)
- Vaasan kaupunki / Vamia
- Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä/Valkeakosken ammattiopisto
- Vantaan kaupunki/Vantaan ammattiopisto
- Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO 2-hankkeessa vuosina 2025–2027.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2024 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella.

VIERKO on seitsemänkymmenen (71) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus. Työtä on koordinoanut Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko-2>

Oppimateriaalien CC-lisenssi:

[CC BY-SA 4.0 Deed](#) | [Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen](#) | [Creative Commons](#)